

Planter, Natur og vandmiljø

Misvisende medieomtale af pesticider i grundvand

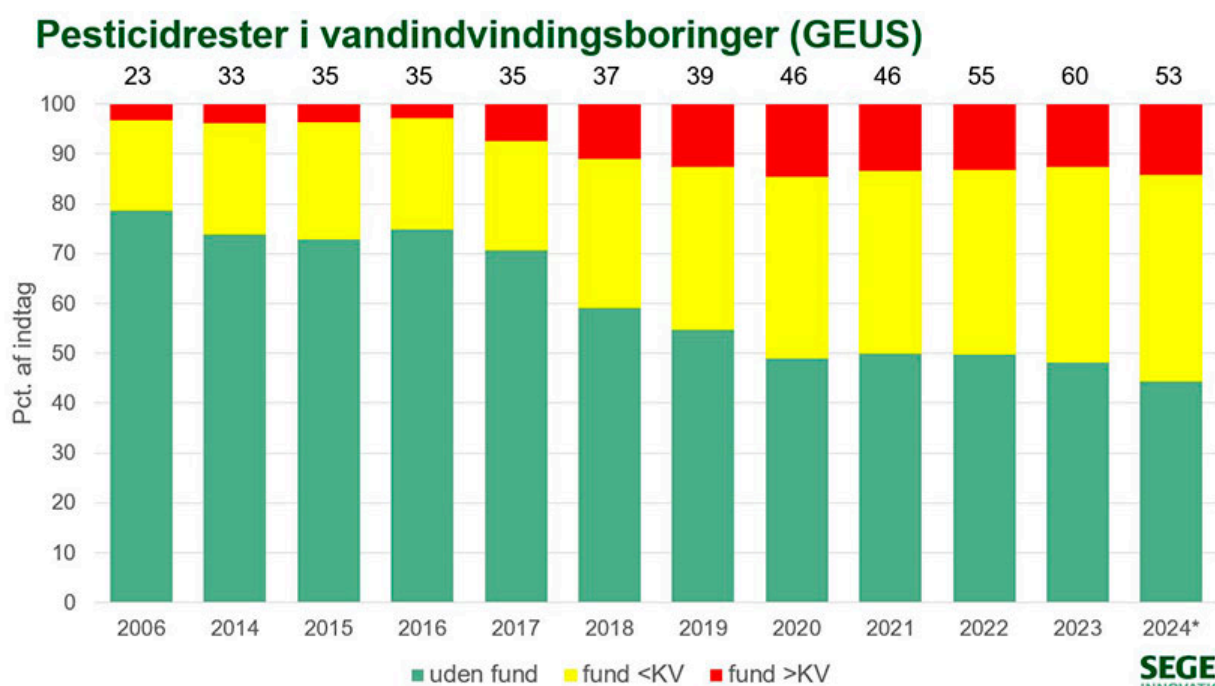
TV2 bragte den 14. januar 2025 en omtale af pesticider i dansk grundvand. Omtalen er misvisende på flere punkter, som der redegøres for i artiklen.

Nyhed | 16. januar 2025

TV2 bragte fra morgenstunden den 14. januar 2025 en historie om, at dansk grundvand i stadig stigende omfang er forurenet med pesticider. Artiklen blev flere gange i løbet af dagen opdateret. Af artiklen fremgår bl.a. at fundhyppigheden for pesticider og deres nedbrydningsprodukter i danske drikkevandsboringer var steget fra 25,2 procent i 2016 til 50,1 procent i 2021 og 55,7 procent i 2024.

Tallene stammer fra GEUS, nærmere fortalt den årlige publikation "Grundvandsovervågning", hvoraf seneste udgave frem til 2023 udkom i december 2024, og fra den seneste opdaterede kvartalsoversigt fra 10/1-2024, som dækker kalenderåret 2024.

SEGES Innovation har fremstillet data fra grundvandsovervågningen fra 2006 og frem i figur 1.

Kilde: GEUS, *) Foreløbige tal baseret på kvartalsopgørelser

1. Forekomst af pesticider og deres nedbrydningsprodukter i grundvandsprøver 2006 til 2024. De gule og røde dele af søjlerne angiver fund hhv. under og over værdien på 0,1 mikrogram pr. liter. Tallene over hver søjle viser, hvor mange stoffer, som det har været obligatorisk at teste for ifølge Drikkevandsbekendtgørelsen. Kilde:

Hvor er historien om pesticider misvisende?

Fremlæggelsen af tallene på TV2 er misvisende på flere punkter:

Datagrundlaget

For det første er data ikke baseret på de samme borer i forskellige år. Dels bliver borer løbende lukket, og der kommer nye til, og dels prøvetages der ca. en tredjedel af borerne hvert år. Endelig er der hyppigere prøvetagning i borer, som man ved indeholder pesticider eller nedbrydningsprodukter. Derfor er data ikke direkte sammenlignelige mellem år.

Pesticider og nedbrydningsprodukter som analyseres

Den tilsyneladende stærkt forøgede forekomst af pesticider og pesticidrester i grundvandet dækker over, at der i løbet af de seneste 20 år er tilføjet mange nye stoffer til listen over obligatoriske stoffer, som skal monitoreres i grundvandet.

Fra 2005 var der krav om analyse for 23 stoffer, mens der i 2024 analyseres for 53 stoffer. Derudover er der i løbet af perioden i Drikkevandsbekendtgørelsen fjernet stoffer, som kun meget sjældent påvises i grundvandet, mens der er tilføjet nye stoffer, som er dukket op i diverse undersøgelser. Det vil sige, det er nærmest uundgåeligt, at der fremkommer et billede af, at en større og større procentdel af borerne er forurenede.

Nogle af 'topscorerne' på GEUS' statistik er forholdsvis 'nye' stoffer i Drikkevandsbekendtgørelsen. F.eks. er DMS (nedbrydningsprodukt dichlofluanid, tolylfluanid og cyazofamid), der i 2024 er fundet i 34,9 pct. af grundvandsindtagene, og med overskridelser af kravværdien i 6,9 pct. af indtagene, først kommet på listen over stoffer i 2018.

Det næsthøjest fundne stof, desphenyl-chloridazon (DPC, nedbrydningsprodukt fra chloridazon), har været på listen siden 2017, og det tredjehøjest fundne stof, 4-bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811, nedbrydningsprodukt fra chlorothalonil) har været med siden 2021.

Det er klart, at når der kommer nye stoffer med på listen med hyppige fund, så påvirker det fundhyppigheden i stærkt opadgående retning.

Det seneste stof, som er kommet med på listen i Drikkevandsbekendtgørelsen, er DMSA (nedbrydningsprodukt fra cyazofamid), som først optræder på GEUS' opgørelse i 2024, er det sjettehøjest fundne stof i 2024.

Det er således en del stoffer, som formentlig har optrådt i grundvandet i mange år, men som man ikke har mulighed for at følge udviklingen for, da man kun har analyseret for dem i de allerseneeste år.

At tallene skulle være udtryk for en reel forringelse af grundvandet over de seneste år, er der derfor ikke belæg for i GEUS' opgørelser.

Fortidens synder

Langt de fleste aktivstoffer, som er fundet i grundvandet, er udtryk for "fortidens synder", da det er forbudte aktivstoffer eller nedbrydningsprodukter fra forbudte aktivstoffer. Det eneste nu godkendte aktivstof blandt stofferne i Top-15 er bentazon, der i 2024 er fundet i 3,1 pct. af indtagene og med overskridelse af kravværdien i 0,3 pct. af tilfældene.

Opgørelser af stoffer, som er fulgt i mange år, indikerer fald i fundhyppighed. F.eks. er der for BAM (nedbrydningsprodukt fra dichlobenil) og bentazon set klare nedgange i fundhyppighed og i overskridelser af kravværdien over de senere år.

Ingen dokumentation for mulig sundhedsrisiko

TV2 citerede i første udgave af historien en professor fra Aarhus Universitet for en udtalelse om, at pesticider er kræftfremkaldende, og at grunden til, at man har en grænseværdi, er fordi, der er en sundhedsrisiko. Begge disse udtalelser er uden belæg, og Miljøstyrelsen er gået i rette med denne udtalelse (se nedenfor). TV2 har efterfølgende rettet deres artikel, så denne udtalelse ikke længere fremstår så kategorisk.

Det kan her bemærkes, at kravværdien (grænseværdien) på 0,1 mikrogram pr. liter for pesticider og pesticidmetabolitter i grundvand ofte misforstås, også af eksperter. Grænseværdien har intet med giftighed eller sundhedsrisiko at gøre, men er udtryk for et ønske om, at der ikke findes pesticidrester i grundvandet. Hvis man skulle gå efter mulige sundhedseffekter, ville grænseværdierne i langt de fleste tilfælde kunne sættes væsentligt højere. Og endelig ville pesticider med dokumenteret kræftfremkaldende evne ikke blive godkendt i EU.

Udtalelser fra Miljøstyrelsen og GEUS

Miljøstyrelsen har i en artikel korrigeret flere af budskaberne i TV2's historie og præciseret, at borgerne trygt kan have tillid til den danske drikkevandsforsyning. GEUS har også med et indlæg på LinkedIn redegjort for nogle af de samme punkter, der er nævnt ovenfor.

Emneord

Bekæmpelsesmidler

Grundvand

Pesticider

Natur og vandmiljø

Tema: Grundvand

Her finder du viden om grundvands- og drikkevandsrelaterede emner. Du kan bl.a. finde viden om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og indsatsplaner. Eller om nitrat og pesticider i grundvand, glyphosat eller hvad du skal gøre i tilfælde af et uheld.

Publiceret: 16. januar 2025

Opdateret: 16. januar 2025

Vil du vide mere?

Jens Erik Jensen

Chefkonsulent

SEGES Innovation P/S

jnj@seges.dk

+45 2171 7706

Poul Henning Petersen

Landskonsulent

SEGES Innovation P/S

php@seges.dk

+45 2010 2297

Carsten Fabricius

Afdelingsleder

SEGES Innovation P/S

cars@seges.dk

+45 2924 5175

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk